

Nr 58.

Av herr **Karlsson, Gustaf**, och herr **Ohlin**, om ökat anslag till understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning.

I lika lydande motioner I: 82 och II: 111 till förra årets riksdag hemställde vissa motionärer dels om ökning av understödet för enskilda anstalter för yrkesundervisning, dels om utredning angående dessa anstalters ställning och behov. Statsutskottet ansåg sig på grund av statsfinansiella skäl icke kunna biträda det första yrkandet. I fråga om det andra framhöll utskottet, att Kungl. Maj:t redan fått sin uppmärksamhet riktad på denna fråga, varför utskottet var övertygat om att dessa skolors ställning och behov så snart som möjligt skulle bli föremål för närmare omprövning från Kungl. Maj:ts sida. Utskottets hemställan, att motionen därför icke skulle föranleda några åtgärder, bifölls av riksdagen.

Vi finna det nödvändigt, att denna utredning snarast möjligt kommer till stånd och anse, att dessa skolors anslagsbehov, som gång efter annan föranlett framställningar till Kungl. Maj:t från olika organisationer och skolor, vari yrkas på anslagshöjning för att bereda lärarna löneförbättring, redan nu måste, i den mån det är möjligt, beaktas.

Understöden till de enskilda skolorna för yrkesundervisning nedskuros i samband med krisen 1932 med 180 000 kronor till 495 000 kronor. Det ställdes senare i utsikt, att en återgång till de tidigare anslagen skulle ske etappvis. I stället ha understöden senare minskats med ytterligare 70 000 kronor. Man kan fråga sig, om statsmakterna riktigt bedömt dessa skolors betydelse som komplement till övriga yrkesskolor. Flera av skolorna ha ju ställningen av ett slags centrala yrkesskolor, vilka besökas av ungdom från orter, där kommunala yrkesutbildningsanstalter saknas. Andra ha uppgifter, som icke ha någon motsvarighet i vårt övriga yrkes-skoleväsen. Många av dessa skolor ha i stor utsträckning byggt sin verksamhet på de statsbidrag, som givas. Därför måste dessa anslagsminskningar ha lett till svåra konsekvenser för skolorna, vilka nödgats arbeta under synnerligen osäkra förhållanden. Statsbidragen ha på grund av anslagsbegränsningen icke kunnat utgå enligt föreskrivna understödsgrunder. Skolorna ha icke heller kunnat kompensera sina lärare för den allmänna prisstegringen utan att höja elevavgifterna på ett onormalt sätt, vilket icke kan vara något intresse från statens sida. Staten har, då det gäller andra skolor och lärargrupper, nödgats beakta prisstegringen och anpassat understöden efter de ändrade förhållandena. Undertecknade anse, att detta är rättvist och nödvändigt även då det gäller de enskilda skolorna för yrkesundervisning.

Kungl. Maj:t har i år föreslagit storleken av understödet till enskilda anstalter för yrkesundervisning till 460 000 kronor. Den höjning, som denna summa innebär, beror emellertid till största delen på ett beslut vid 1943 års riksdags höstsession angående utbildning av hemvårdarinnor, vilket föranlett en utgiftsökning av 25 800 kronor för några enskilda hemsystemskolor. Endast 9 000 kronor utgöra en verklig ökning av anslaget. Undertecknade skulle ha önskat, att riksdagen hade varit i tillfälle att beräkna anslagets ökning med 20 procent å anslaget till lärarlöner, som förra året var beräknat till 395 000 kronor, eller 80 000 kronor för att skolorna skulle få möjlighet att bevilja lärarna en löneökning enligt det s. k. ramavtalet. På grund av det finansiella läget kunna vi icke påyrka denna rimliga höjning utan föreslå i stället en höjning med halva denna summa. Då Kungl. Maj:t redan föreslagit en ökning av anslaget med 9 000 kronor och denna av allt att döma syftar till att ge skolornas lärare höjda löner, påyrka vi att understödet ökas med endast 30 000 kronor. Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte bevilja ett understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning under budgetåret 1944/1945 med tillhoppa 490 000 kronor.

Stockholm den 19 januari 1944.

Gustaf Karlsson.

Bertil Ohlin.